

Otázka: Odvětví práva soukromého

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Mel

Předmět: upravuje vztahy majetko-právní a osobní, rodinné a pracovní vztahy

Prameny: Občanský zákoník, Občanský soudní řád

Občanské právo

Definuje majetkové vztahy a občanskoprávní řízení

Dělí se na:

Občanské právo hmotné

Řeší majetkové vztahy mezi osobami fyzickými a právnickými

Řeší majetkové vztahy mezi osobami fyzickými, právnickými a státem

Řeší vztahy vyplývající z práva na ochranu osobnosti

Pramenem -> Občanský zákoník

Občanské právo procesní

Upravuje proces občanskoprávního soudního řízení, ve věcech práva občanského, ale i rodinného a pracovního

Pramenem -> Občanský soudní řád

Subjekty občanského práva

Fyzická osoba

má dvě složky (od 1.1.2014 - novela zákona):

Právní osobnost = způsobilost mít práva a povinnosti

- vzniká narozením, končí smrtí nebo prohlášením za mrtvého

Svéprávnost = schopnost vlastními úkony jednat

- vzniká s nástupem plnoletosti

NASCITURUS = nenarozené dítě, může být také fyzickou osobou

Právnícká osoba

Nadace, firmy ..

PROKURA = právní zastoupení firmy

PROKURISTA = právní zástupce firmy

Stát

Zastoupení

Řeší nesoulad mezi právní subjektivitou a vlastními úkony jednat

1. Zákonné

Vyplývá přímo ze zákona (rodiče jsou zákonnými zástupci)

Z rozhodnutí soudu (omezení svéprávnosti)

Smluvní

Na základě plné moci, vztahuje se buď na jeden úkon:

Speciální = vyzvednutí výplaty, doporučeného dopisu

Generální = na všechny úkony

a) Osoby příbuzné

= příbuzenský vztah mezi dvěma osobami

V řadě přímé = vztah mezi předky a potomky (rodiče, prarodiče)

V řadě pobočné = vztah mezi dvěma osobami pocházejícími ze stejných předků (sourozenci, tety, strýcové, bratřenci, sestřenice ..)

b) Osoby blízké

Manžel/ka

Sourozenci

Příbuzní v řadě přímé

Vlastnictví

Způsoby nabytí vlastnictví:

Děděním = ze zákona nebo závěti

Smlouvou = kupní, darovací

Rozhodnutím soudu = zrušení spoluvlastnictví

Jiný způsob = výhrou, vlastním přičiněním

Nález není způsob nabytí majetku, nálezci patří odměna 10%

Druhy spoluvlastnictví:

Podílové spoluvlastnictví

Velikost podílu je míra, podle které rozdělujeme práva a povinnosti mezi spoluvlastníky

Spoluvlastník může volně svůj podíl převést pouze na osoby blízké

Od 1.1.2015 - předkupní právo zaniká (spoluvlastníci NEmají přednost před ostatními)

Společné jmění

Může vzniknout jen mezi manžely

Zahrnuje majetek nabytý za dobu trvání manželství (s výjimkou věcí, které manžel/ka zdědil, dostal darem, nebo slouží k osobní potřebě či výkonu povolání)

Zaniká zánikem manželství

Dědění majetku

Podmínky (předpoklady):

Smrt zůstavitele - musí být vystaven úmrtní list

Existence dědictví - vlastnictví, součástí jsou i dluhy do výše získaného dědictví

Dědický titul - ze zákona x ze závěti

Dědická způsobilost - každá fyzická osoba, která má práva a povinnosti, výjimka vydědění

Nemůže dědit:

Nesvéprávná osoba

Osoba, která se dopustila úmyslně trestného činu vůči zůstaviteli

6. Dědění ze zákona

1. dědická skupina

Manžel/ka, děti, registrovaný partner

Všichni stejný díl

Osvobození od dědické daně

2. dědická skupina

Manžel/ka $\frac{1}{2}$, rodiče, osoba žijící nejméně rok ve stejné domácnosti

3. dědická skupina

Sourozenci, osoby žijící neméně rok ve stejné domácnosti

4. dědická skupina

Prarodiče

Pokud nedědí prarodiče, dědí jejich děti -> strýcové a tety zůstavitele

5. dědická skupina

Praprarodiče

6. dědická skupina

Příbuzní v řadě přímé -> bratřenci, tety, sestřenice, prastrýcové..

Pokud nebyla dědická posloupnost naplněna a nebyla-li sepsána závěť, propadá majetek státu
= ODÚMRŤ

Dědění ze závěti

Závětí může zůstavitel ovlivnit dědění a to tak, že sám určí osoby, kterým má majetek po jeho smrti přejít.

V každé závěti musí být uveden den, měsíc, rok sepsání závěti a podpis zůstavitele (popř. svědků)

Nesmí být opomenuti NEPOMINUTELNÍ DĚDICOVÉ - děti

Pokud jde o nezletilého -> musí se mu dostat tolik, kolik by dostal ze zákona

Pokud jde o zletilého -> musí dostat aspoň $\frac{1}{2}$ zákonného dědického podílu

FORMY ZÁVĚTI:

1. Závěť pořízená zůstavitelem

a) Holografní = celá sepsaná rukou zůstavitele, je podepsána a datována, musí ji pořádit osoba, která umí číst a psát

b) Alografní = není psána rukou zůstavitele, je psána buď na PC, nebo osobou zůstaviteli odlišnou

-> zůstavitel musí závěť vlastnoručně podepsat a před dvěma současně přítomnými svědky vysloveně projevít, že listina obsahuje jeho poslední vůli

- svědci musí závěť také podepsat

2. Závěť psaná notářským zápisem

VYDĚDĚNÍ:

Jen ze zákonných důvodů, a to:

Neposkytnutí potřebné pomoci zůstaviteli

Neprojevení zájmu o zůstavitele

Odsouzení pro úmyslný čin k zůstaviteli k trestu odnětí svobody v trvání nejméně 1 rok

Trvalé vedení nezřízeného života

(těžce se prokazuje!)

Občanské právo procesní

Předmět: osobní a majetkové vztahy mezi manžely, rodiči a dětmi a vztahy nahrazující rodičovskou péči

Prameny:

zákon o rodině

zákon o pěstounské péči

Úmluva o právech dítěte

Občanský zákoník

Ústava

LZPS

Vztahy mezi manžely

MANŽELSTVÍ = dobrovolné rozhodnutí muže a ženy, kteří se poznali po stránce charakterové i zdravotní, souhlasným prohlášením před zástupci státu či církve, za přítomnosti dvou svědků

VZNIK:

Civilní sňatek - uzavírá se před orgánem státu (starosty, místostarosty, primátora nebo matrikářky)

Církevní - uzavírá se před zástupcem církve

V zastoupení - musí být stejné pohlaví

ZÁNIK:

Smrtí

Prohlášením za mrtvého

Rozvodem

Okolnosti vylučující vznik manželství

Věk - od 18 (výjimka 16 let - musí povolit soud)

Duševní choroba

Bigamie (uzavření manželství za trvání předchozího manželství -> trestný čin)

Příbuzenství

Vztahy mezi rodiči a dětmi

Příbuzenský vztah vzniká narozením dítěte

Nemanželské dítě má stejná práva a povinnosti jako manželské

Rodiče a děti mají mezi sebou práva a povinnosti:

Rodiči jsou povinni:

Pečovat o řádnou výchovu

Vyživovat

Zastupovat

Děti mají povinnosti:

Poslouchat rodiče

Vzájemná vyživovací povinnost

VZTAHY NAHRAZUJÍCÍ RODIČOVSKOU PÉČÍ:

1. Osvojení (adopce)

Přijetí dítěte za vlastní

Rozhoduje o něm soud, na návrh osvojitele

Plně nahrazuje rodiče -> vyplývá vyživovací povinnost, rodiče jsou zákonným zástupci

2. Opatrovnictví

Nevyplývá vyživovací povinnost, o podstatných věcech rozhoduje soud

KOLIZNÍ OPATROVNÍK = dojde-li ke střetu mezi zájmy rodičů a dětí - zastupuje dítě kolizní opatrovník

3. Poručnictví

V případě úmrtí rodičů nebo zbavení rodičovských práv

Poručníkem bývá někdo z příbuzných

Je zákonným zástupcem

Nevyplývá vyživovací povinnost

4. Pěstounská péče

Rozhoduje o ní soud

Jediná forma placené péče -> vyživuje stát

Pěstoun není zákonným zástupcem

Dočasná -> končí : plnoletostí, smrtí dítěte, rozvodem pěstouna, rozhodnutím soudu

Pracovní právo

= souhrn právních norem o pracovních vztazích s NÁMEZDNÍ prací a o vztazích s výkonem práce souvisejících

Rozlišuje se:

Individuální - upravuje vztahy zaměstnanců a zaměstnavatelů

Kolektivní - řeší vztahy mezi zaměstnavateli a odborovými organizacemi

Prameny:

Zákoník práce

LZPS

Zákon o zaměstnanosti

Vnitropodnikové právní normy (pracovní řád -> každá firma má vlastní pracovní řád)

Subjekty pracovního práva

Zaměstnanci

Zaměstnavatelé

Odbory = prostředník mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem

Pracovní poměr

a) pro zaměstnavatele

Povinnosti:

zadávat zaměstnanci práci

vyplácet mzdu (aspoň minimální)

vytvářet příznivé pracovní podmínky, dbát na bezpečnost práce

Práva:

Vyžadovat svědomitou práci

Dát výpověď

b) pro zaměstnance

Povinnosti:

řádně pracovat pro svého zaměstnavatele

dodržovat pracovní dobu a bezpečnost práce

řádně hospodařit s prostředky zaměstnavatele a ochraňovat jeho majetek

Práva:

Na přestávku ..

c) odbory

Práva:

Vybírat poplatky

Povinnosti:

Hájit práva zaměstnanců

DRUHY PRACOVNÍCH POMĚRŮ

1. Podle délky pracovní doby

Plný úvazek (40/týdně)

Zkrácený úvazek (dle dohody)

2. Podle doby ukončení

Na dobu neurčitou (ukončení není ujednáno)

Na dobu určitou (omezeno novelou zákoníku práce)

3. Podle vzájemných vztahů dvou nebo více pracovních poměrů

Hlavní a vedlejší

U jednoho zaměstnavatele pracuje zaměstnanec plnou pracovní dobu a po této práci vykonává ještě u jiného zaměstnavatele vedlejší pracovní poměr na kratší pracovní dobu

Souhlas hlavního zaměstnavatele k tomu není potřeba

Souběžný poměr

Práce u více zaměstnavatelů na dobu kratší než je pracovní doba

Vznik pracovního poměru

Volba – starosta, prezident

Jmenování – ředitel

Podepsání smlouvy – učitel

Co musí obsahovat pracovní smlouva:

Místo výkonu práce

Den nástupu

Obsah výkonu práce

(bez toho je neplatná)

Zánik pracovního poměru

Dohodou

Uplynutím doby ve smlouvě

Okamžitým zrušením prac. Poměru (hrubé porušení prac. Kázně -> výpověď na hodinu)

Událost (úmrť)

Zrušení ve zkušební lhůtě

VÝPOVĚĎ = jednostranný právní akt (ze strany zaměstnance x zaměstnavatele)

Musí mít písemnou formu

Musí být uveden důvod (musí uvést pouze zaměstnavatel)

Lhůta 2 měsíce

Nabývá účinnosti od 1. následujícího měsíce

DOHODA O UKONČENÍ PRACOVNÍHO POMĚRU = dohoda mezi zaměstnancem i zaměstnavatelem

odstupné